

Sirkku Järvelä

29.11.2022

Helsingin kaupunki ja korona

Toimintakertomus pandemiavuosista 2020–2022

Työn tarkoitus

Vuonna 2020 alkanut koronapandemia on vaikuttanut merkittäville tavoilla yhteiskuntien toimintaan jo usean vuoden ajan. Helsingissä koronaviruspandemian vaikutukset ovat olleet erityisen mittavat, sillä Suomen tartuntatapaukset ovat painottuneet pääkaupunkiseudulle. Vuonna 2021 Suomen koronavirusstartunnoista todettiin helsinkiläisillä noin 25 prosenttia, joka on noin kaksinkertainen määrä verrattuna Helsingin väestöosuuteen.

Toimintakertomus kuvaa ajanjaksoa koronapandemian alusta, maaliskuusta 2020, kesään 2022 saakka. Toimintakertomuksen tavoitteena on koota yhteen keskeinen tieto Helsingin kaupungin toiminnasta ja päätöksenteosta pandemian eri vaiheissa. Raportti tarkastelee niin johtamisen ja hallinnon organisoitumista, tehtyjä rajoitustoimenpiteitä kuin koronan vuoksi kaupungissa aloitettuja uusia toimintoja.

Aineisto:

Laaja dokumenttiaineisto (keskeisinä mm. koronakoordinaatioryhmän muistiot ja tilannekuvamateriaali, viranomaisten päätösasiakirjat, tiedotteet ja ohjaukset) sekä kohdenneet tietopyynnöt.

Keskeiset tapahtumat pandemiavuosina Helsingissä

- Ensimmäinen Suomen kansalaisella varmistettu koronavirusstartunta todettiin Helsingissä 26. helmikuuta 2020.
- Kaupungin kriisijohtamismallin mukainen pormestarin johtama koronakoordinaatioryhmä kokousti ensimmäisen kerran 6.3.2020.
- Suomessa vallitsivat poikkeusolot 16.3.–16.6.2020 sekä 1.3.–27.4.2021. Suurin osa kaupungin asiakkaille avoimista tiloista oli suljettuna näinä aikoina, lukuun ottamatta lakisääteisiä palveluita. Koulut ja oppilaitokset olivat etäopetuksessa pitkiä jaksoja lukuvuosina 2020 ja 2021.
- Koronarokotukset alkoivat Helsingissä joulukuun 2020 lopulla. Rokotuksia oli annettu kaupungissa 30.5.2022 mennessä lähes 1,5 miljoonaa kappaletta.
- Toistaiseksi eniten sairaalahoitoa koronan vuoksi tarvitsevia potilaita oli tammikuun 2022 puolivälissä omikronvariantin leviämisen myötä. Helsingissä jouduttiin avaamaan varasairaala 10.1.2022 koronapotilaiden hoitamiseksi. Varasairaala oli toiminnassa toukokuun alkuun saakka.
- Vuoden 2022 edetessä kriisinhallinnassa on siirrytty uudelleenlaiseen vaiheeseen, sillä suuri osa väestöstä on joko rokotettu tai sairastanut taudin. Näin ollen vakavat taudinkuvat ja tehohoidon tarve ovat vähentyneet, ja sulku- ja rajoitustoimista on luovuttu.
- Kaupungin koronakoordinaatioryhmä on kokoontunut elokuun 2022 jälkeen vain tarvittaessa. Koronan hoidosta on tullut enemmän osa kaupungin normaalia toimintaa, jossa tarvittava koronaan liittyvä päätöksenteko tehdään ilman kaupunkiyhteistä koordinaatiota.

Kaupungin organisoituminen kriisin hoidossa

Helsingin kaupungin kriisijohtamismallin mukainen pormestarin johtama kriisiryhmä, koronakoordinaatioryhmä, perustettiin 2.3.2020. Koronakriisin hoito oli pitkälti operatiivista toimintaa, joten sitä tehtiin asiantuntijavalmistelun perusteella viranhaltijoiden toimesta. Koronakoordinaatioryhmä yhteensovitti näkemyksiä ja teki linjaukset merkittävistä kaupunkiyhteisistä korona-asioista.

Koordinaatioryhmän kokousvalmistelusta vastasi erillinen koronavalmisteluryhmä, joka myös ylläpiti tilannekuvaa suositusten ja rajoitusten tilanteesta. Kaupungin toimialat, liikelaitokset ja virastot perustivat omat kriisiryhmänsä, jotka tekivät omaa organisaatiota koskevat operatiiviset päätökset ja toimeenpanivat kaupungin koronakoordinaatioryhmän linjauksia.

Syksyllä 2020 perustettiin Helsingin pormestarin aloitteesta pääkaupunkiseudun koronakoordinaatioryhmä, johon kuuluivat Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit, sekä edustus Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiristä, Etelä-Suomen aluehallintovirastosta sekä Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksesta. Ryhmä koordinoi alueellisia ja paikallisia toimia sekä vahvisti yhteistä tilannekuvaa.

Uudet koronatoiminnot kaupungissa

Suomessa kuntien vastuulla on tartuntatautilain mukaisesti huolehtia esimerkiksi koronatestauksen ja tartunnan jäljityksen järjestämisestä, kuntalaisten rokottamisesta ja julkisten tilojen turvallisuudesta sekä valvonnasta. Kuntien perusterveydenhuollossa ja sosiaalihuollossa on otettu vastaan ja hoidettu suurin osa vakavammin sairastuneista.

Koronan vuoksi Helsingin kaupungissa aloitettiin seuraavia toimintoja:

- **Osaajapankki:** Stadin HR:n koordinoi Osaajapankin kautta henkilöstösiirtoja. Kaupungin henkilöstöä siirtyi erityisesti Sote-toimialalle mm. tartunnan jäljityksen tehtäviin koronan vuoksi suljetuista palveluista.
- **Epidemiologinen toiminta:** Soten epidemiologinen yksikkö vastasi tartunnan jäljityksestä. Vuonna 2021 yksikkö teki yli 100 000 tartuntatautilain mukaista eristys- tai karanteenipäätöstä.
- **Koronanäytteenotto:** Näytteenotto hankittiin pääosin HUSilta. Testejä tehtiin HUS-alueella enimmillään yli 80 000 päivässä (vuodenvaihteessa 2021–2022).
- **Koronarokotukset:** Rokotuksia varten perustettiin useita rokotusasemia eri puolille Helsinkiä. Yli 18-vuotiaista helsinkiläisistä 3. koronarokotteen oli saanut 65,5 % (20.10.2022).
- **Satamien terveysneuvonta:** Toiminta satamissa kehittyi pandemian aikana matkustajien neuvonnasta koronatodistuksen ja -testien edellyttämiseen sekä matkustajien koronatestaamiseen ennen maihin pääsyä.
- **Varasairaala:** Sairaalassa hoidettiin yhteensä 453 koronapotilasta 10.1.–8.5.2022. Varasairaala avattiin tiiviissä yhteistyössä HUSin kanssa.
- **Koronaviestintä:** Viestintä korona-asioissa keskitettiin kriisijohtamismallin mukaisesti kaupunginkansliaan.

Yllä mainittujen lisäksi kaupungin toimialat perustivat esimerkiksi lukuisia koronaan liittyviä neuvontapalveluita. Digitaaliset palvelumuodot kehittyivät ja lisääntyivät normaalin toiminnan ollessa rajoitettua koronan vuoksi.

Helsinki

Lue koko julkaisu täältä: [pdf](#)

Lisätietoja: Sirkku Järvelä, p. +358 40 484 1603, Timo Cantell p. +358 50 354 2937

Sähköposti: [etunimi.sukunimi\(at\)hel.fi](mailto:etunimi.sukunimi(at)hel.fi)

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitietoyksikkö
www.hel.fi/kaupunkitieto